

ECLI:NL:RBGEL:2013:1367

Instantie	Rechtbank Gelderland
Datum uitspraak	17-05-2013
Datum publicatie	01-07-2013
Zaaknummer	241392
Rechtsgebieden	Civiel recht
Bijzondere kenmerken	Kort geding
Inhoudsindicatie	Intellectuele eigendom. Auteursrecht op een cursusboek voor wijnmaken en wijn beoordelen.

Artikel 8 Auteurswet. De vermelding van een natuurlijk persoon als maker van een werk kan ook op andere wijze dan door vermelding van de naam van die persoon op de omslag van dat werk plaatshebben.

Eiser kan niet als enige maker en auteursrechthebbende worden aangemerkt.

Stilzwijgende overeenkomst van opdracht tussen gedaagde en eiser. In zo'n geval komen gedaagde (beperkte) usantiele gebruiksbevoegdheden toe die eiser heeft te dulden.

Vordering van eiser afgewezen.

Vindplaatsen Rechtspraak.nl

Uitspraak

vonnis

RECHTBANK GELDERLAND

Team kanton en handelsrecht

Zittingsplaats Arnhem

zaaknummer / rolnummer: C/05/241392 / KG ZA 13-163

Vonnis in kort geding van 17 mei 2013

in de zaak van

[voornaam] [eiser],

[woonplaats] [woonplaats],

eiser in conventie,

verweerder in voorwaardelijke reconventie,

advocaat mr. S. van der Hoeven te 's-Hertogenbosch,

tegen

1. de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid

FEDERATIE VAN AMATEUR WIJNMAKERS- EN BIERBROUWERS GILDEN,

statutair gevestigd te Hoogeveen, kantoorhoudend te Heerhugowaard,

gedaagde in conventie,

eiseres in voorwaardelijke reconventie,

2. **[gedaagde] – [.]**,

wonende te[woonplaats],

gedaagde in conventie,

advocaat mr. M. van Olden te Amsterdam.

Partijen zullen hierna [eiser], de Federatie en [gedaagde] genoemd worden.

1 De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding met producties
- de producties van de Federatie en [gedaagde]
- de eis in voorwaardelijke reconventie van de Federatie
- de mondelinge behandeling
- de pleitnota van [eiser]
- de pleitnota van de Federatie en [gedaagde].

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

2 De feiten in conventie en voorwaardelijke reconventie

2.1. De Federatie is een vereniging die blijkens haar statuten tot doel heeft 'het behartigen van de belangen van de leden op het gebied van het zelf maken van wijn, het zelf brouwen van bier en het zelf bereiden van likeur als vrijetijdsbesteding, dit te bevorderen als vrijetijdsbesteding, zulks uitsluitend voor huishoudelijk gebruik'. In dit kader leiden ervaren keurmeesters andere aspirant-keurmeesters op, met name op het gebied van het maken van wijn en likeur.

2.2. [gedaagde] is bestuurslid van de Federatie.

2.3. [eiser] is een wijnmaker. Hij is van november 2000 tot het voorjaar van 2010 voorzitter geweest van de Federatie.

2.4. Als productie 3 heeft [eiser] in het geding gebracht een stuk met als tekst op het titelblad 'Wijnmaken en beoordelen voor amateurs, samengesteld door [voornaam] [eiser], uitgave maart 2012' (hierna: de uitgave van maart 2012). Onderaan elke pagina van deze uitgave staat in de voettekst onder meer vermeld: 'samengesteld door [voornaam] [eiser]'.

2.5. [eiser] verkoopt de uitgave van maart 2012 voor € 18,00 per hard-copy exemplaar.

2.6. Bij e-mail van 18 december 2012 heeft de heer J. [betrokkene 1] van de Federatie (hierna: [betrokkene 1]) het stuk met als tekst op het titelblad 'Wijnmaken en beoordelen, FAWBG, Voor amateurs, samengesteld door cursisten en gildeleden van de FAWBG, jaargang 2012' als pdf-bestand met de titel 'Boek FAWBG – Tinus – inhoud – 3e aanpassing okt 2012.pdf' aan [eiser] en 37 andere geadresseerden toegezonden. Onderaan elke pagina van dit stuk, dat hierna zal worden aangeduid als 'de uitgave van oktober 2012', staat in de voettekst onder meer vermeld: 'samengesteld door cursisten en gildeleden van de FAWBG'

2.7. De hiervoor genoemde uitgave van oktober 2012 had [gedaagde], nadat zij deze had doorgestuurd gekregen van de heer T. [betrokkene 2] (hierna: [betrokkene 2]), bij e-mail van 23 november 2012 aan [betrokkene 1] doorgestuurd, met de opmerking:

[betrokkene 1],

Hier bij alvast het boek voor de likeurkeurmeesters. Je kunt het doorsturen aan alle keurmeesters op je lijst.

2.8. Bij e-mail van 18 december 2012 heeft [eiser] onder meer het volgende bericht aan de heer P.H.J. [betrokkene 3] (hierna: [betrokkene 3]), de heer G.J. [betrokkene 4] (hierna: [betrokkene 4]) en [gedaagde], allen bestuurslid van de Federatie:

Wie schetst mijn verbijstering dat de FAWBG het door mij samengestelde boek "Wijnmaken en Beoordelen voor Amateurs" heeft gekopieerd en digitaal beschikbaar stelt.

Ik heb 6 jaar aan dit boek gewerkt, en nu wordt dit klakkeloos gekopieerd, zelfs zonder bronvermelding.

(...)

Het boek kost in gedrukte vorm 18 euro en kan normaal via mij worden besteld. Ik heb dit in september j.l. tijdens een presentatie aan het gilde in Ede ook nog aan uw cursusleider mevrouw [gedaagde] meegedeeld.

Ervan uitgaand dat de federatiegilden samen 1.200 leden tellen en het boek ook via via ter beschikking komt van het Wijngaardeniersgilde ook een dergelijk aantal, is de schade die ik hierdoor oploop snel 43.000 euro.

Dank u wel FAWBG!

Hierdoor stel ik de FAWBG aansprakelijk voor deze schade.

Ik vraag geen betaling voor 6 jaar werk, maar een tegemoetkoming van 20.000 euro voor deze illegale actie van de FAWBG.

Het vermelde bedrag ontvang ik graag voor 31 januari 2013 op mijn bankrekening (...).

Mocht de FAWBG hieraan niet voldoen, dan zal ik helaas genoodzaakt zijn bij de bevoegde rechtbank een procedure tegen de FAWBG, waarvan u de wettelijk vertegenwoordiger bent, aan te spannen.

- 2.9. Eveneens op 18 december 2012, na voormelde e-mail van [eiser], heeft [betrokkene 2] het volgende bericht aan (nagenoeg) dezelfde personen als hiervoor onder 2.6 genoemd:

Het boek 'Wijnmaken en beoordelen' wat [betrokkene 1] jullie per circulaire rondgestuurd heeft, is niet de laatste editie. [...] heeft zich kennelijk vergist. De laatste editie is van 24 november 2012. Hierbij stuur ik jullie deze uitgave. Het pdf-bestand is niet beveiligd. Je kunt er dus gewoon uit kopiëren en elders plakken. Kan wel eens toepasselijk zijn. Gooi de uitgave van oktober maar weg. Daar staan een aantal fouten in.

Er staan wel nog onvolkomenheden in ons boek, daarom wil ik het in de toekomst ook gaan herschrijven c.q. wijzigen en/of aanvullen. Tijdens het digitaliseren ben ik nog zaken tegengekomen die fout, onvolledig of achterhaald zijn. Met name in de hoofdstukken 7 t/m 12. Her en der zijn er al aanpassingen en toevoegingen gedaan. (zie o.a. hoofdstuk 8, 17 en bijlage 12). Zeer zeker zullen jullie tijdens het lezen nog meer gebreken aantreffen c.q. ergens vinden. Je kunt ze altijd noteren en mij doormailen, dan controleer ik of die al in mijn notities voorkomen.

- 2.10. Bij brief van 22 december 2012 heeft [betrokkene 3] namens de Federatie onder meer het volgende aan [eiser] bericht:

Naar aanleiding van uw e-mail d.d. 18 december 2012 deel ik u hierbij het volgende mede:

(...)

Samenvatting

De inleiding van het gedigitaliseerde en geactualiseerde lesmateriaal is onverkort uit de oude versie overgenomen, inclusief uw naam onder de tekst.

Het opzetten van de commissies "Opleidingen en Kennis Centrum" en "Keurmeesterszaken en -Educatie" heeft plaatsgevonden in de periode dat u voorzitter van de federatie was. Het was aan de commissie Keurmeesterszaken en -Educatie opgedragen het lesmateriaal te ontwikkelen c.q. te verbeteren.

Uw bijdrage aan het tot stand komen van lesmateriaal voor de federatie is van grote waarde geweest en werd ook steeds zeer gewaardeerd.

Helaas heeft zich bij u de gedachte geworteld dat door uw sturende en coördinerende werkzaamheden ook het intellectueel eigendom aan u toebehoorde.

Het spijt het bestuur van de FAWBG zeer, dat u na een jarenlange zeer constructieve en collegiale samenwerking op deze wijze reageert.

Ondanks het feit dat het auteursrecht duidelijk bij de FAWBG ligt heb ik vooralsnog niet het voornemen om de inkomstenderving van de cursusboeken die u voor eigen rekening hebt verkocht op u te verhalen, voornamelijk vanwege het geringe aantal wat verkocht is.

Conclusie

De FWBG erkent uw vordering niet en wijst deze af op grond van bovenstaande argumenten.

- 2.11. Bij brief van 22 februari 2013 heeft (een kantoorgenoot van) de advocaat van [eiser] de Federatie en alle individuele bestuursleden gesommeerd om - kort gezegd - iedere inbreuk op de intellectuele eigendomsrechten van [eiser] te staken en gestaakt te houden.
- 2.12. In reactie hierop heeft [betrokkene 4] namens het bestuur van de Federatie bij brief van 25 februari 2013 aangegeven dat de Federatie het oneens is met de stellingname in de brief van 22 februari 2013 en dat zij niet is genegen aan de in die brief verwoorde eisen tegemoet te komen.
- 2.13. Bij brief van 23 april 2013 heeft de advocaat van de Federatie [eiser] aansprakelijk gesteld voor de door de Federatie geleden en te lijden schade wegens het zonder toestemming en derhalve onrechtmatig verkopen, althans ter beschikking stellen van een boek, althans (digitale) uitgave getiteld 'Wijnmaken en Beoordelen voor Amateurs'. Tevens heeft hij [eiser] gesommeerd iedere inbreuk op de aan de Federatie toebehorende auteursrechten op het cursusboek te staken en gestaakt te houden.
- 2.14. De Federatie en [gedaagde] hebben als productie 1 in het geding gebracht een stuk met als tekst op het titelblad 'FAWBG, Federatie van Amateur Wijnmakers-/ likeurbereiders- en Bierbrouwersgilden, cursus Wijnmaken en wijn beoordelen, geheel herziene uitgave (oktober 2006)'. Onderaan elke pagina van dit stuk, dat hierna zal worden aangeduid als 'de uitgave van oktober 2006', staat in de voettekst onder meer vermeld: '© [voornaam] [eiser]'. Hoofdstuk 1 van de uitgave van oktober 2006 luidt voor zover van belang als volgt:

Er is al veel geschreven over wijn proeven, wijn beoordelen en wijn maken (...)

Bij de voorbereiding van de lessen voor de opleiding van enthousiaste wijnmakers tot FAWBG-wijnkeurmeester die ik in het seizoen 2004/2005 samen met [betrokkene c] mocht geven in het zuiden van ons land, werd duidelijk dat ook het cursusmateriaal in de vorm van de boeken van Jac. Lambrechts (Wijnen Zelf Maken) en van Erik de Hoog & Hugo Verdriev (Leidraad tot de Degustatie) niet meer alle gewenste informatie bevatten. Ook de naslagwerken van Leo van der Straten (Technisch Handboek voor de Amateur Wijn- en Biermaker) en van Erik de Hoog en René Geuens (Wijnmakersencyclopedie) gaven onvoldoende uitsluitel.

Inzichten zijn veranderd. Materialen en technieken zijn verbeterd.

Dat is gelukkig een doorgaand proces.

Daarom besloot ik iedere les degelijk voor te bereiden aan de hand van allerlei beschikbare documenten en deze aan de groep cursisten te verstrekken. Gelukkig kwam het daarbij telkens weer tot aangename discussies en een uitwisseling van informatie, aan de hand waarvan de inhoud weer werd aangepast.

Inmiddels zijn we twee jaar verder en is uit allerlei bronnen verdere informatie ingewonnen en verwerkt in het 'oude' manuscript. Vervolgens is gekozen voor een nieuwe indeling van deze uitgave. In eerste instantie wordt het wijnmaken uitgebreid behandeld en alle fouten die daarbij kunnen voorkomen. Vervolgens komen het proeven en beoordelen in al hun facetten aan de orde.

[voornaam] [eiser]

[woonplaats], oktober 2006

- 2.15. Verder hebben de Federatie en [gedaagde] als productie 2 in het geding gebracht een stuk met als tekst op het titelblad 'F.A.W.B.G., Federatie van Amateur Wijnmakers-/likeurmakers- en Bierbrouwersgilden (in Nederland), wijnmaken voor gevorderden, uitgave maart 2007' (hierna: de uitgave van maart 2007).
- 2.16. Ten slotte hebben de Federatie en [gedaagde] als productie 3 in het geding gebracht het voorblad van een stuk met als tekst op het titelblad 'wijnmaken en beoordelen voor amateurs, samengesteld door [voornaam] [eiser], oktober 2007' (hierna: de uitgave van oktober 2007).

3 Het geschil

in conventie

3.1. [eiser] vordert na vermindering van eis bij uitvoerbaar bij voorraad te verklaren vonnis dat:

1. de Federatie wordt veroordeeld om binnen vijf werkdagen na betekening van dit vonnis aan alle ontvangers van het werk 'Wijnmaken en beoordelen voor amateurs' een aangetekende brief te zenden met uitsluitend de volgende inhoud:

'Geachte ...,

Bij vonnis van [datum vonnis] heeft de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland beslist dat het door de Federatie aan u toegezonden werk 'Wijnmaken en beoordelen voor amateurs' inbreuk maakt op de exclusieve auteursrechten van [voornaam] [eiser]. In verband hiermee dient u binnen zeven dagen na heden de nog bij u aanwezige voorraad (zoals fysieke prints) van het werk 'Wijnmaken en beoordelen voor amateurs' aan ons te retourneren, vergezeld van een schriftelijke verklaring dat er geen digitale en/of fysieke exemplaren van het werk meer bij u aanwezig zijn. Digitale exemplaren van het werk dienen door u binnen drie dagen na heden vernietigd en/of van uw gegevensdrager(s) verwijderd te zijn. Door u gemaakte kosten, waaronder verzendkosten, zullen door ons worden vergoed. Voor de goede orde wijzen wij erop dat het in voorraad houden en/of openbaar maken en/of verhandelen van bovenbedoeld werk inbreuk maakt op de exclusieve auteursrechten van [voornaam] [eiser].

Hoogachtend,

Bestuur de Federatie'

onder gelijktijdige toezending van kopieën van deze aangetekende brieven alsmede een lijst van geadresseerden met volledige adresgegevens aan de advocaat van [eiser], mr. S. van der Hoeven,

2. de Federatie wordt veroordeeld binnen 14 dagen na betekening van dit vonnis de gehele voorraad, waaronder begrepen de digitale bestanden en de door de ontvangers van het

werk 'Wijnmaken en beoordelen voor amateurs' geretourneerde voorraad van inbreukmakende zaken, op kosten van de Federatie en onder toezicht van een door de Federatie te betalen deurwaarder te vernietigen en binnen twee dagen na deze vernietiging

een op kosten van de Federatie opgesteld proces-verbaal van constatering van de vernietiging toe te zenden aan de advocaat van [eiser], mr. S. van der Hoeven, 3. de Federatie en [gedaagde] hoofdelijk worden veroordeeld zich met onmiddellijke ingang na betekening van dit vonnis te onthouden van iedere inbreuk op de auteursrechten van [eiser] op (delen van) het werk 'Wijnmaken en beoordelen voor amateurs', en derhalve het openbaar maken en/of veeleelvoudigen van het werk (waaronder in ieder geval is te verstaan het (doen) vervaardigen, (doen) invoeren, (doen) verkopen, te koop (doen) aanbieden, (doen) verhuren, te huur (doen) aanbieden, (doen) tentoonstellen, (doen) leveren, (doen) gebruiken, dan wel in voorraad (doen) hebben voor een van deze doeleinden of anderszins onrechtmatig te verspreiden van de inbreukmakende zaken) te staken en gestaakt te houden, een en ander telkens op straffe van een dwangsom.

Voorts vordert [eiser] dat de Federatie en [gedaagde] hoofdelijk worden veroordeeld tot betaling van de kosten van dit geding overeenkomstig het bepaalde in artikel 1019h Rv, vermeerderd met nakosten en wettelijke rente. Ten slotte vordert [eiser] dat op basis van artikel 1019i Rv wordt bepaald dat de termijn waarbinnen een bodemprocedure aanhangig moet worden gemaakt vier maanden zal zijn, te rekenen vanaf de datum van dit vonnis.

- 3.2. [eiser] legt aan zijn vorderingen ten grondslag dat hij maker van het werk 'Wijnmaken en beoordelen voor amateurs' was en is. Het auteursrecht kwam en komt dan ook enkel aan hem toe. De Federatie heeft in strijd gehandeld met het bepaalde in artikel 1 juncto artikel 12 van de Auteurswet (hierna: Aw), aangezien zij het werk van [eiser] (althans een bewerking daarvan) zonder toestemming van [eiser] bij e-mail van 18 december 2012 heeft openbaar gemaakt en veeleelvoudigd. Daarnaast heeft de Federatie in strijd gehandeld met de persoonlijkheidsrechten van [eiser] als bedoeld in artikel 25 Aw. Zij heeft immers het werk openbaar gemaakt zonder [eiser] aan te duiden als maker daarvan en in plaats daarvan op iedere pagina van het werk 'cursisten en gildeleden van de FAWBG' als maker aangeduid. Als gevolg van deze inbreuken heeft de Federatie ook onrechtmatig gehandeld jegens [eiser], ten gevolge waarvan [eiser] schade lijdt en heeft geleden. [gedaagde] heeft het werk vanaf haar persoonlijke e-mailadres veeleelvoudigd en openbaargemaakt aan [betrokkene 1], met het verzoek om voor verdere veeleelvoudiging en openbaarmaking van het werk zorg te dragen. Daarmee heeft zij zelfstandig onrechtmatig gehandeld jegens [eiser] door inbreuk te maken op zijn intellectuele eigendomsrechten.

in voorwaardelijke reconventie

- 3.3. De Federatie vordert in voorwaardelijke reconventie, namelijk uitsluitend indien en voor zover zou worden geoordeeld dat de Federatie auteursrechthebbende is van de litigieuze uitgave, bij uitvoerbaar bij voorraad te verklaren vonnis dat:
1. [eiser] wordt geboden iedere inbreuk op de aan de Federatie toebehorende auteursrechten op de uitgaven 'Wijnmaken en Wijn Beoordelen' uit 2006 en 'Wijnmaken voor Gevorderden' uit 2007 te staken en gestaakt te houden, waaronder in ieder geval het (doen) vervaardigen, in voorraad houden, verspreiden, aanbieden, verkopen en/of het anderszins verhandelen van de werken, in welke vorm dan ook,
 2. [eiser] wordt geboden binnen vijf werkdagen na dagtekening van dit vonnis een schrijven met de volgende tekst te verzenden aan alle afnemers van de door [eiser] verspreide, verkochte of anderszins ter beschikking gestelde uitgave:

Geachte ...

U heeft van mij gekocht, afgenomen of ontvangen een uitgave getiteld 'Wijnmaken en Wijn Beoordelen' uit 2006 en/of een uitgave 'Wijnmaken voor Gevorderden' uit 2007. Helaas moet ik u mededelen dat op deze uitgave auteursrechten rusten van de vereniging Federatie van Amateur Wijnmakers- en Bierbrouwersgilden (FAWBG) zodat het verspreiden ervan onrechtmatig is. Ik verzoek u daarom dit boek binnen twee dagen na heden aan mij te retourneren. Ik zal u de inkoopprijs en alle eventueel voor het retourneren te maken kosten vergoeden.

T. [eiser]

met gelijktijdige verzending van kopieën van dit schrijven aan de advocaat van de Federatie,

3. [eiser] wordt geboden binnen vijf dagen na dagtekening van dit vonnis rekening en verantwoording af te leggen van de met de inbreuk genoten winst en een door een registeraccountant gecontroleerde en gecertificeerde opgave te doen van de hoeveelheden van de werken zoals deze door [eiser] zijn (in)gekocht, verkocht, geleverd, geïmporteerd

en/of geëxporteerd of die anderszins door [eiser] ter beschikking zijn gesteld of verhandeld, alsmede de hoeveelheden van de werken die [eiser] nog op voorraad heeft onder opgave van namen en adressen van alle bij de verhandeling en terbeschikkingstelling van de bij de werken betrokken (rechts)personen, waaronder die van de leveranciers, artikelnummers, gehanteerde in- en verkoopprijzen, verkochte en geleverde aantallen en onder bijsluiting van kopieën van originele facturen, pakbonnen en/of anderszins relevante bescheiden,

4. [eiser] wordt geboden binnen vijf werkdagen na dagtekening van dit vonnis alle door afnemers geretourneerde werken en alle nog bij [eiser] voorradige exemplaren van de werken op een centraal punt te verzamelen en deze op eerste verzoek van de Federatie en onder toezicht van een deurwaarder te (doen) vernietigen en/of ter vernietiging aan de Federatie af te staan, zulks op kosten van [eiser], onder overlegging van een proces-verbaal van constatering van vernietiging aan de Federatie,

een en ander telkens op straffe van een dwangsom,

5. [eiser] wordt veroordeeld tot betaling van de kosten van dit geding ex artikel 1019h Rv, vermeerderd met nakosten.

Ten slotte vordert de Federatie dat de termijn op grond waarvan ex artikel 1019i Rv een bodemprocedure aanhangig moet worden gemaakt wordt vastgesteld op vier maanden, te rekenen vanaf de datum van dit vonnis.

- 3.4. De Federatie legt aan haar vorderingen ten grondslag dat de uitgave 'Wijnmaken en Beoordelen voor Amateurs' van [eiser] van maart 2012 vrijwel identiek is aan het cursusboek uit 2006 van de Federatie en ook vrijwel identiek is aan de uitgave 'Wijnmaken voor Gevorderden' uit maart 2007 van de Federatie. [eiser] verkoopt zijn uitgave voor € 18,00 per stuk, doch zonder dat de Federatie haar auteursrechten heeft overgedragen, of als licentiegever een licentieovereenkomst met [eiser] heeft gesloten. Aldus heeft [eiser] inbreuk gemaakt op de auteursrechten van de Federatie.

in conventie en voorwaardelijke reconventie

3.5. De Federatie, [gedaagde] en [eiser] voeren op de vorderingen van de ander gemotiveerd verweer waarop, voor zover van belang, hierna zal worden ingegaan.

4 De beoordeling

in conventie

- 4.1. Anders dan de Federatie en [gedaagde] stellen, vloeit het spoedeisend belang van de vorderingen van [eiser] naar het oordeel van de voorzieningenrechter in voldoende mate voort uit de stellingen van [eiser].
- 4.2. Bij de hierna te bespreken stellingen van partijen neemt de voorzieningenrechter de uitgave van oktober 2006 (productie 1 van de Federatie en [gedaagde]) tot uitgangspunt. Deze uitgave is van de overgelegde uitgaven de oudste. Alle latere uitgaven zijn slechts een afgeleide van de uitgave van oktober 2006 en/of borduren daarop voort. Voldoende aannemelijk is namelijk geworden dat de inhoud van die latere uitgaven in grote mate overeenstemt met de inhoud van de uitgave van oktober 2006. Dit geldt ook voor de uitgave van maart 2007, zij het in mindere mate dan de overige uitgaven. Zonder nadere toelichting, die ontbreekt, maken de aanpassingen, aanvullingen en/of wijzigingen in de latere uitgaven niet dat er nieuwe, zelfstandige werken in de zin van de Auteurswet tot stand zijn gekomen. Het betreft telkens niet meer dan nieuwe edities van het oorspronkelijke werk uit 2006.
- 4.3. De voorzieningenrechter stelt voorop dat tussen partijen niet in geschil is dat de uitgave van oktober 2006 moet worden aangemerkt als werk in de zin van de Auteurswet en dat zij uit dien hoofde bescherming geniet, zodat de voorzieningenrechter daarvan uitgaat.
- 4.4. Partijen verschillen wel van mening over de vraag wie als auteursrechthebbende van de uitgave van oktober 2006 moet worden aangemerkt. De Federatie en [gedaagde] doen in dit verband een beroep op artikel 8 Aw. Ingevolge dit artikel wordt een openbare instelling, vereniging, stichting of vennootschap, wanneer zij een werk als van haar afkomstig openbaar maakt zonder daarbij enig natuurlijk persoon als maker ervan te vermelden, als de maker van dat werk aangemerkt, tenzij bewezen wordt dat de openbaarmaking onder de bedoelde omstandigheden onrechtmatig was.
- 4.5. Volgens de Federatie en [gedaagde] heeft de Federatie de uitgave van oktober 2006 als van haar afkomstig openbaar gemaakt zonder daarbij enig natuurlijk persoon als maker ervan te vermelden. De naam van de Federatie staat immers pontificaal, zowel afgekort als in zijn geheel uitgeschreven, op de omslag van de uitgave, direct onder het logo van de Federatie. De naam van [eiser] ontbreekt hier, terwijl de omslag de enige plaats is waar een eventuele - relevante - vermelding van een natuurlijk persoon zou kunnen staan. Aldus, zo stellen de Federatie en [gedaagde], is er geen sprake van vermelding van enig natuurlijk persoon als maker en dient de Federatie als maker en daarmee als auteursrechthebbende van de uitgave van oktober 2006 te worden aangemerkt.

4.6. Dit betoog faalt. De vermelding van een natuurlijk persoon als maker van een werk kan ook op andere wijze dan door vermelding van de naam van die persoon op de omslag van dat werk plaats hebben. In het onderhavige geval staat onderaan elke pagina van de uitgave van oktober 2006 in de voettekst vermeld: '© [voornaam] [eiser]'. Het vermelden van het zogenaamde copyright symbool in combinatie met de naam van [eiser] kan moeilijk anders worden begrepen dan als aanduiding dat [eiser] de maker van het werk is. Bovendien is het voorwoord/de inleiding van de uitgave van oktober 2006 van de hand van [eiser]. Hij schrijft hierin onder meer dat bij de voorbereiding van de lessen voor de opleiding van enthousiaste wijnmakers tot FAWBG-wijnkeurmeester, die hij in het seizoen 2004/2005 samen met[betrokkene c] heeft gegeven, duidelijk werd dat het cursusmateriaal in de vorm van boeken niet meer alle gewenste informatie bevatte. [eiser] vervolgt: *"Daarom besloot ik iedere les degelijk voor te bereiden aan de hand van allerlei beschikbare documenten en deze aan de groep cursisten te verstrekken. Gelukkig kwam het daarbij telkens weer tot aangename discussies en een uitwisseling van informatie, aan de hand waarvan de inhoud weer werd aangepast. Inmiddels zijn we twee jaar verder en is uit allerlei bronnen verdere informatie ingewonnen en verwerkt in het 'oude' manuscript. Vervolgens is gekozen voor een nieuwe indeling van deze uitgave. In eerste instantie wordt het wijnmaken uitgebreid behandeld en alle fouten die daarbij kunnen voorkomen. Vervolgens komen het proeven en beoordelen in al hun facetten aan de orde".*

4.7. Naar het oordeel van de voorzieningenrechter is gelet op het voorgaande in voldoende mate aannemelijk geworden dat [eiser] als maker van de uitgave van oktober 2006 is vermeld. Dat [eiser] niet als zodanig op de omslag is genoemd, maakt dit dus niet anders. Dit betekent dat de Federatie niet op grond van artikel 8 Aw als auteursrechthebbende van de uitgave van oktober 2006 kan worden aangemerkt.

4.8. Met het voorgaande is evenwel niet gezegd dat [eiser] de enige maker en auteursrechthebbende is van de uitgave van oktober 2006. De enkele naamsvermelding met een copyright symbool in de voettekst is daarvoor in ieder geval niet doorslaggevend. Er zijn klemmende aanwijzingen dat anderen - leden van de Federatie - ook delen van de tekst van de uitgave van oktober 2006 hebben verzorgd. De voorzieningenrechter verwijst in dit verband in de eerste plaats naar de door de Federatie en [gedaagde] in het geding gebrachte verklaringen (zie productie 5).

Dit betreft allereerst een verklaring van [gedaagde] zelf, onder meer inhoudende:

Hierbij verklaar ik, [gedaagde], dat de teksten die ik heb gemaakt en aan [voornaam] [eiser], destijds voorzitter van de FAWBG, heb aangeleverd waren bedoeld om het lesmateriaal voor de opleiding van wijnkeurmeesters te maken en actueel te houden. [voornaam] [eiser] verzamelde die teksten namens de FAWBG, in opdracht van de Algemene Vergadering. (...) Ik heb nooit geweten dat deze teksten zouden worden gebruikt in een boek wat [voornaam] [eiser] als privépersoon zou uitgeven. Als ik dat zou hebben geweten zou ik hem nooit toestemming hebben gegeven mijn teksten te gebruiken. Ik behoud het auteursrecht van mijn teksten in de Hoofdstukken 8: Alcohol en reststoffen, 9: Ziekten en Gebreken, 13: Proeven en keuren nadrukkelijk voor.

De heren E. [auteur 1], F.X. [auteur 2] en P.J.[auteur 3] hebben hetzelfde verklaard. Hun verklaring eindigt met de volgende zinsnede:

[auteur 1]:

Ik behoud het auteursrecht van mijn teksten in de Hoofdstukken 8 -over sulfiet en ph-; 9 -over gist-; 11 -over verwijderen van teveel aan sulfiet-; 12 -over Böckser- nadrukkelijk voor.

[auteur 2]:

Ik behoud het auteursrecht van mijn teksten in het gevorderde boek wijnmaken in de hoofdstukken 7 – 17 – 18, diverse door mij gemaakte tekeningen in dit boek en de algehele tekst van het beginnersboek wijnmaken nadrukkelijk voor.

en[auteur 3]:

Ik behoud het auteursrecht van mijn teksten in het (de) Hoofdstuk(ken) 9 nadrukkelijk voor.

Verder is er een verklaring van de heer J.[betrokkene a], onder meer inhoudende:

Elk lid van het O.K.C. was belast met het samenstellen van bepaalde hoofdstukken op het gebied van het wijn maken. Ik heb de hoofdstukken o.a. suikers, mengen van wijnen, hygiëne, klaren en hevelen. Daarnaast heb ik veelvuldig meegedacht en informatie aangedragen bij de andere hoofdstukken. De concept lesboeken zijn tijdens de diverse lesgevers bijeenkomsten van de F.A.W.B.G. veelvuldig geëvalueerd en aangevuld/gewijzigd. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in de lesboeken die er nu zijn. Deze lesboeken zijn van de F.A.W.B.G. en worden daar waar nodig geactualiseerd. Ik ben als lid van het O.K.C. uitsluitend bezig geweest voor de lesboeken van en voor de F.A.W.B.G. Het is niet mijn bedoeling geweest om deze informatie op welke manier dan ook voor commerciële doeleinden beschikbaar te stellen.

Ten slotte is er een verklaring van de heer J.S. [betrokkene b], onder meer inhoudende:

Hierbij verklaar ik, J.S. [betrokkene b], dat de teksten die ik heb gemaakt en die aan de werkgroep OKC (Opleiding en Kennis Centrum van de FAWBG) zijn aangeleverd, verweven zijn opgenomen in de teksten in de hoofdstukken 2-3-11-16-19-20 van het boek Wijnmaken

voor gevorderden, waardoor deze uitgave eigendom is geworden van de FAWBG. Deze zijn aan de FAWBG ter beschikking gesteld voor het opzetten en actueel houden van lesmateriaal ten dienste van de FAWBG. Ik heb nooit geweten dat deze teksten ook zijn of zouden worden gebruikt in andere boeken zoals wijnmaken en beoordelen. Evenmin heb ik nooit geweten dat [voornaam] [eiser] als privépersoon een versie van wijnmaken en beoordelen zou uitgeven. Als ik dat geweten zou hebben zou ik hem geen toestemming hebben gegeven deze teksten te gebruiken omdat deze uitsluitend bedoeld waren voor de vereniging FAWBG.

- 4.9. Naast deze verklaringen valt te wijzen op de uitgave van maart 2007 (productie 2 van de Federatie en [gedaagde]), die, zoals hiervoor reeds is overwogen, een afgeleide is van de uitgave van oktober 2006 en/of daarop voortborduurt. Hierin is geen copyright symbool met de naam [voornaam] [eiser] opgenomen. Bovendien is in deze uitgave onder het kopje 'verantwoording' onder meer vermeld:

Bij de opzet van dit werk is door de OKC-redactie aan alle lesgevers verzocht om een hoofdstuk of een deel daarvan voor hun rekening te nemen.

Voor zover dit haalbaar is gebleken, worden daarom de samenstellers / schrijvers op de INHOUD-bladen vermeld. Ere wie ere toekomt!

De onderwerpen van deze gevorderdenstof zijn door alle aanwezigen van een lesgeverbijeenkomst aangereikt, verzameld en uitgewerkt. Bovendien is, evenals bij de beginnerscursus, het cursusmateriaal van diverse gilden gebruikt, voor zover dat bruikbaar was voor deze cursus.

(...)

De lesgevers die op verschillende manieren een inbreng hadden bij het tot stand komen van de gevorderdenlessen wil het OKC graag met hun naam vermelden, dit waren:

(volgt per hoofdstuk vermelding van namen, waaronder hier en daar ook die van [eiser]; de voorzieningenrechter)

Dank aan allen die meehielpen aan het tot stand komen van dit werk!

De redactie van het OKC.

- 4.10. Vooralnog kan gelet op de hiervoor genoemde verklaringen en de uitgave van maart 2007 niet worden aangenomen dat [eiser] de enige maker en auteursrechthebbende is van de uitgave van oktober 2006.
- 4.11. Niettegenstaande het mogelijke auteursrecht van [eiser] op de uitgave van oktober 2006 op grond van het zogenaamde 'verzamelauteursrecht' van artikel 5 Aw, heeft de Federatie naar het oordeel van de voorzieningenrechter voldoende aannemelijk gemaakt dat zij een gebruiksrecht heeft met betrekking tot de uitgave van oktober 2007, die de Federatie in 2012 heeft gedigitaliseerd en bij e-mail van 18 december 2012 heeft verspreid. Daarvoor is het volgende redengevend.
- 4.12. Uit de door de Federatie in het geding gebrachte stukken, met name productie 4, kan worden afgeleid dat in november 1999 de doelstellingen van de Federatie zijn geherformuleerd, waarna deze in de periode november 1999 tot en met november 2000 door het toenmalige interim-bestuur zijn uitgewerkt en vastgelegd in een notitie. [eiser] maakte deel uit van dit interim-bestuur en heeft ook meegewerkt aan bedoelde notitie. Ook blijkt daaruit dat als een belangrijk speerpunt van de geherformuleerde doelstellingen werd aangemerkt het opleiden en bewaken van de kennis en vaardigheden van de wijnkeurmeesters. In november 2000 is de notitie besproken tijdens de algemene ledenvergadering en heeft het nieuwe bestuur onder voorzitterschap van [eiser] de aanbeveling van het interim-bestuur overgenomen om werkgroepen voor keurmeesterzaken en educatie in te stellen. Dit heeft geresulteerd in het instellen van de commissies 'Opleidingen en Kennis Centrum' en 'Keurmeesterzaken en -Educatie'. Een expliciete verantwoordelijkheid van laatstgenoemde commissie was het ontwikkelen en het actueel houden van lesmateriaal, bestemd om keurmeesters op te leiden conform de opleidingseisen van de Federatie. In dit verband zijn uiteindelijk ook de uitgave van oktober 2006 en de verschillende daarvan afgeleide uitgaven tot stand gekomen.
- 4.13. Verder is van belang dat de verschillende uitgaven ter beschikking hebben gestaan van de Federatie. Dit volgt in de eerste plaats uit een aantal notulen van de algemene ledenvergadering van de Federatie. Zo is in de notulen van 29 maart 2008 onder het kopje 'nieuws uit de diverse commissies' opgenomen: "*het cursusmateriaal over het wijnmaken voor beginners en gevorderden is beschikbaar. De aanpassingen zullen per nieuwsbrief verstuurd worden aan de lesgevers die deze informatie kunnen verwerken in het cursusmateriaal*" (productie 7 van de Federatie). Ook in de notulen van 28 maart 2009 is onder het kopje 'terugblik 2008' opgenomen dat "*het cursusmateriaal voor diverse opleidingen beschikbaar is voor leden*" (productie 8 van de Federatie). In de notulen van 26 maart 2011 is onder het kopje 'nieuws uit de diverse commissies' opgenomen: "*alle commentaren zijn verwerkt en het nieuwe cursusboek is inmiddels klaar en beschikbaar voor de leden*" (productie 15 van de Federatie). In de tweede plaats volgt dit uit een e-mail van [eiser] van 17 november 2011. Hierin schrijft hij onder meer aan een aantal (bestuurs)leden van de Federatie (productie 10 van de Federatie): "*Piet meldde dat de FAWBG een en ander zelf ging doen, maar wilde wel graag over powerpointpresentaties e.d. kunnen beschikken. Die hebben we niet, omdat we altijd de cursussen interactief m.b.v. flipovers deden. Wel kan de federatie over het door ons samengestelde boek 'wijnmaken en beoordelen voor amateurs' beschikken*".

4.14. Uit het voorgaande volgt dat de uitgave van oktober 2006 in opdracht van de algemene ledenvergadering van de Federatie tot stand is gebracht door [eiser] (al dan niet) tezamen met anderen in het kader van het nieuw leven inblazen van door de Federatie aan aspirant wijnkeurmeesters te geven cursussen, welke uitgave daarna telkens is geactualiseerd en beschikbaar gebleven voor de Federatie. In het kader van dit kort geding is dan ook voldoende aannemelijk geworden dat er aldus sprake is geweest van een (stilzwijgende) overeenkomst van opdracht tussen de Federatie en [eiser] (en de andere leden van de Federatie die aan de tot stand brenging van het werk hebben meegewerkt). De Federatie en [gedaagde] hebben in dit verband terecht zich erop beroepen dat de Federatie in zo'n geval ook usantiële gebruiksbevoegdheden toekomen, die [eiser] heeft te dulden. Meer specifiek gaat het hier om de bevoegdheid van de Federatie tot het (digitaal) verstrekken van de uitgave van oktober 2007 (of een daarvan afgeleide actuelere versie) als leerboek en naslagwerk ter ondersteuning van de cursussen die de Federatie geeft aan aspirant wijnkeurmeesters. Gelet op de hiervoor geschetste feiten en omstandigheden betreft dit naar het oordeel van de voorzieningenrechter een gebruik waartegen [eiser] niet handhavend kan optreden.

4.15. De slotsom is dan ook dat de vorderingen van [eiser] zullen worden afgewezen, omdat ook indien hij (mede) auteursrechthebbende is, hij het hiervoor bedoelde gebruik door de Federatie moet dulden. In het midden kan verder blijven wat precies de positie van [gedaagde] is (geweest). In ieder geval moet worden aangenomen dat zij uitsluitend heeft gehandeld als bestuurslid van de Federatie.

4.16. [eiser] zal als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten van deze procedure in conventie worden veroordeeld. De Federatie en [gedaagde] maken aanspraak op een volledige proceskostenvergoeding ex artikel 1019h Rv. Daartoe voeren zij aan dat hun advocaatkosten € 4.922,28 (inclusief btw) bedragen. Ter onderbouwing daarvan hebben zij een gedetailleerde kostenspecificatie met bijbehorende facturen in het geding gebracht. Nu [eiser] de hoogte van de advocaatkosten van de Federatie en [gedaagde] als zodanig niet heeft bestreden en het bedrag binnen de maximale bandbreedte van € 6.000,00 voor eenvoudige kort gedingen volgens de per 1 augustus 2008 in werking getreden indicatietarieven in IE-zaken ligt, zal de voorzieningenrechter de door de Federatie en [gedaagde] gevorderde advocaatkosten als zijnde redelijke en evenredige proceskosten ex artikel 1019h Rv integraal toewijzen. De kosten aan de zijde van de Federatie en [gedaagde] worden gezien het voorgaande begroot op:

- griffierecht € 589,00
- salaris advocaat € 4.922,28

Totaal € 5.511,28

in voorwaardelijke reconventie

4.17. In conventie is overwogen dat de Federatie niet op grond van artikel 8 Aw als auteursrechthebbende van de uitgave van oktober 2006 kan worden aangemerkt. Daarmee is de voorwaarde waaronder de onderhavige vorderingen zijn ingesteld, niet vervuld, zodat deze vorderingen geen (verdere) bespreking behoeven. Aangezien de vorderingen in voorwaardelijke reconventie ten nauwste samenhangen met die in conventie is er mede gezien het voorwaardelijke karakter geen grond voor een aparte proceskostenveroordeling in reconventie.

5 De beslissing

De voorzieningenrechter

in conventie

5.1. wijst de vorderingen af,

5.2. veroordeelt [eiser] in de proceskosten, aan de zijde van de Federatie en [gedaagde] tot op heden begroot op € 5.511,28.

Dit vonnis is gewezen door mr. R.J.B. Boonekamp en in het openbaar uitgesproken op 17 mei 2013.

Coll.: MvG